

Quis est pater tuus?

- Quis est pater tuus?

Quis est pater tuus?

Ważne daty

814 p.n.e. – domniemana data założenia Kartaginy

Scenariusz lekcji dla nauczyciela

Źródło: online-skills, licencja: CC0.

I. W zakresie kompetencji językowych. Uczeń:

1. zna i rozpoznaje następujące formy morfologiczne z zakresu gramatyki języka łacińskiego:
 - d) formy fleksyjne i zasady użycia zaimków: is, quis, qui, hic, ille oraz zaimków osobowych i dzierżawczych;
8. dokonuje następujących transformacji gramatycznych w zakresie morfologii:
 - d) odmienia i poprawnie używa następujących zaimków: is, quis, qui, hic, ille oraz zaimków osobowych i dzierżawczych.

Nauczysz się

konstruować ze słuchu prostą wypowiedź w języku łacińskim;
tworzyć, rozumieć i wykorzystywać zaimki dzierżawcze;
stosować wiedzę o antyku oraz zdobyte dotychczas umiejętności językowe do rozumienia tekstu łacińskiego.

Zaimki

Zaimki są to ogólnie rzecz biorąc takie wyrazy, których możemy użyć zamiast własnych imion (czyli nazw) ludzi lub przedmiotów. Np: Oto Juliusz i syn **Juliusza** → Oto Juliusz i **jego** syn.

I stąd właśnie pochodzi nazwa za-imka (*pro-nomen*).

Zaimki dzierżawcze to natomiast zaimki wyrażające przynależność do kogoś. W języku łacińskim zaimki te wyglądają jak standardowy przymiotnik I i II deklinacji i w ten sam sposób się odmieniają:

meus, a, um – noster, nostra, nostrum

tuus, a, um – vester, vestra, vestrum

Dla trzeciej osoby stosujemy zaimek suus, a, um lub genetivus odpowiedniego zaimka: eius (is, ea, id) przy anaforze lub illius (ille, illa, illud), huius (hic, haec, hoc), istius (iste, ista, istud) przy wskazywaniu.

Marek daje Zbyszkowi swój zeszyt. (tj. pożycza)

Marek daje Zbyszkowi jego zeszyt. (tj. oddaje z powrotem)

Scaena I: Mārcus, Titus, Diodōrus

Mārcus et Titus in scholā sunt et dē familiīs suīs disputant:

Mārcus: „Quis est pater tuus, Tite?”

Titus: „Pater meus est Pūblius”.

Mārcus: „Et quod est eius **officium**?”

Titus: „Pater meus **aedilis** est et **annōnam** oppidī nostrī **cūrat**”.

Mārcus: „Macte! Estne tibi soror?”

Titus: „Sic, soror mea est **Anna**”.

Mārcus: „Etiamne fratrem habēs?”

Titus: „Sīc est”.

Mārcus: „**Cachinnīs rumpar**, sī nōmen eius est **Pigmalion!**”

Mārcus rīdet et Titum compellat: „**Dīdō! Dīdō! Dīdō!**”!

Titus irātus: „Mēne Dīdōnem appellās? **Iam tē docēbō, quis virgō sit! Vāpulābis!**”

Titus Mārcum pulsat et Mārcus pulsat Titum. Titus clamat: „Diodōre! Mārcus mē pulsat!”
Diodōrus, quī Titum audit, **pugnae intervenit**, Mārcum **reprehendit** et **monet**: „Quid agis, Mārce? Pulsās filium aedilis?! Crās cum patre tuō loquar! Tu autem nunc **cum baculō meō loquēre!**” Diodōrus baculō

Mārcum verberat. Titus ridet, Marcus vāpulat.

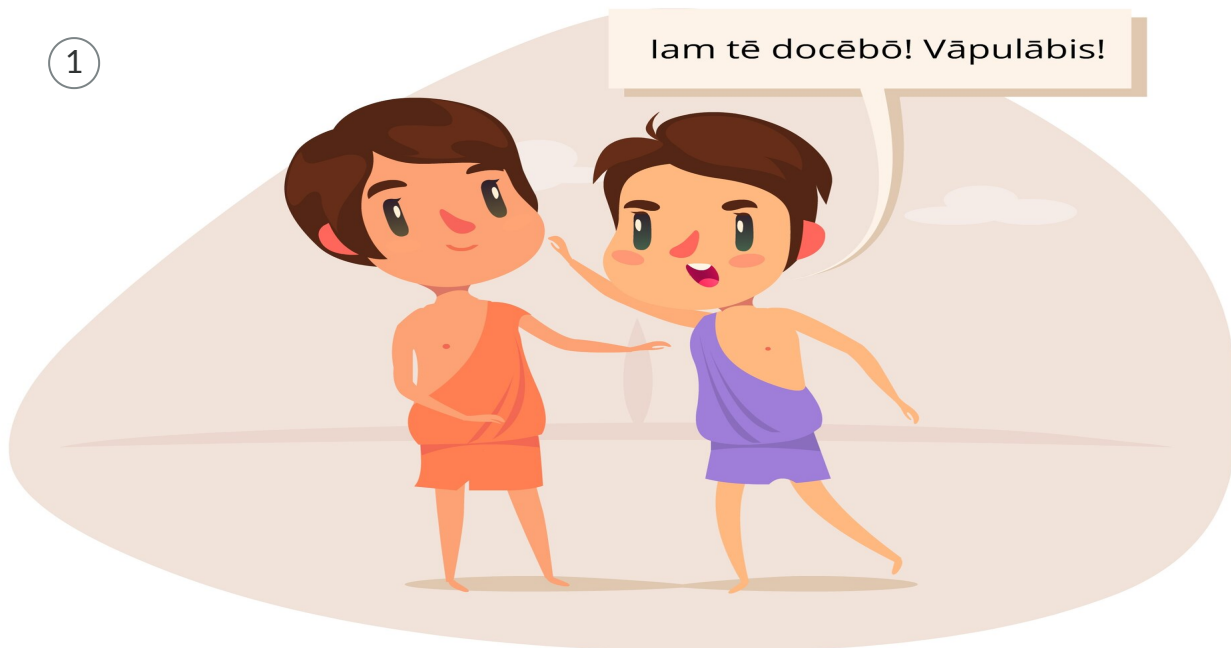

1

Dīdō! Dīdō! Dīdō!

1

Iam tē docēbō! Vāpulābis!

1

Iam tē docēbō! Vāpulābis!

Tytus uderza Marka, online-skills, CC BY 3.0

1

Cum baculō meō loquēre!

1

Cum baculō meō loquēre!

Nauczyciel karze Marka, online-skills, CC BY 3.0

Scaena II: Iūlius, Aemilia, Mārcus, Quintus, Iūlia, Diodōrus

Iūlius: „Salvē, Diodōre! Ego sum Iūlius, ecce Aemilia, uxor mea optima.

Et hī sunt nostrī filiī: Mārcus et Quintus. Haec est etiam filia nostra Iūlia.

Quaerō magistrum, Diodōre, **quī liberōs nostrōs doceat**”.

Diodōrus: „Gratiās agō, quod ad mē et ad scholam meam venīs.

In oppidō nostrō multae scholae sunt, sed mea schola est optima!

Libenter liberōs tuōs **docēbō**”.

Iūlius: „Dic mihi, Diodōre, **quantī constant** scholae tuae?”

Diodōrus: „Cuique discipulō quinque **sestertiīs** ūnus **mensis** constat. Id est pretium meum”.

Iūlius: „Pro tribus liberīs meīs **solvō** tibi quindecim (XV) sestertiōs. Docē ergō liberōs meōs!”

Iūlius quindecim (XV) sestertiōs in mensā Diodōrī ponit.

Diodōrus: „Gratiās agō, domine! Cras merīdiē scholās nostrās incipiēmus”.

Iūlius: „Optime, Diodōre. In crastinum ergō! Valē!”

Diodōrus: „Valēte!”

Źródło

Liberīs meīs magistrum quaerō.

Spotkanie Diodora z rodziną, online-skills, CC BY 3.0

Zadania

Ćwiczenie 1

Zaznacz zdania prawdziwe.

☐ Juliusz przychodzi do Diodora, ponieważ szuka nauczyciela dla swoich dzieci.

☐ Lekcje Diodora kosztują każdego ucznia 5 sestercji miesięcznie.

☐ Brat Tytusa ma na imię Pigmalion.

☐ Siostra Tytusa ma na imię Anna.

☐ Tytus wszczyna bójkę, ale to Marek zostaje ukarany.

☐ Juliusz uważa, że to zbyt wygórowana cena.

☐ Diodor rozpocznie naukę dzieci Juliusza nazajutrz w południe.

☐ Tytus przeżywa Marka imieniem Dydony.

☐ Ojciec Tytusa jest edylem i dba o zaopatrzenie miasta w żywność.

☐ Szkoła Diodora jest jedyną w mieście.

Ćwiczenie 2

Implē lacūnās aptō pronōmine (eius vs suus)(Wypełnij luki odpowiednim zaimkiem (eius vs suus)):

1. lūlius ad Diodōrum venit cum liberīs . (eius/suīs).
2. Diodorus magister liberōrum lūlī est. → Diodōrus docet liberōs .
(eius/suōs.)
3. Mārcus compellat amīcum . (eius/suum).
4. Soror Titī est Anna, et Pūblius est (eius/suus) pater.
5. lūlius imperat: „Pōne sacculum tuum in mensā, Dāve!” Dāvus sacculum
(eius/suum) in mensā pōnit.
6. Aemilia imperat: „Da mihi speculum meum, Syra!” Syra autem verba
(eius/sua) nōn audit neque speculum Aemiliae dat.
7. Mārcus cum cane lūdit, baculum iacit et imperat: „Appōrta baculum meum!” Canis pāret et
baculum (eius/suum) appōrtat.
8. lūlius Dāvō pecūniam dat: „Ecce pecūnia tua, Dāve!” Dāvus pecuniam
(eius/suam) sūmit et discēdit.
9. Mēdus in sacculō (eius/suō) pecūniam lūlī habet. → Pecūnia, quam
Mēdus habet, (eius/sua) nōn est.

Ćwiczenie 3

Quid est nomen patrī Titī?

☐ Diodōrus

☐ Pūblius

☐ Mārcus

Ćwiczenie 4

Quid aedilis curat?

☐ magistrōs

☐ annōnam

☐ discipulōs

Ćwiczenie 5

Quantī constant scholae Diodōri?

☐ quindecim sestertiīs cuique discipulō

☐ tribus sestertiīs cuique discipulō

☐ quinque sestertiīs cuique discipulō

Ćwiczenie 6

Quot sestertiōs solvit lūlius?

☐ quindecim

☐ tres

☐ quinque

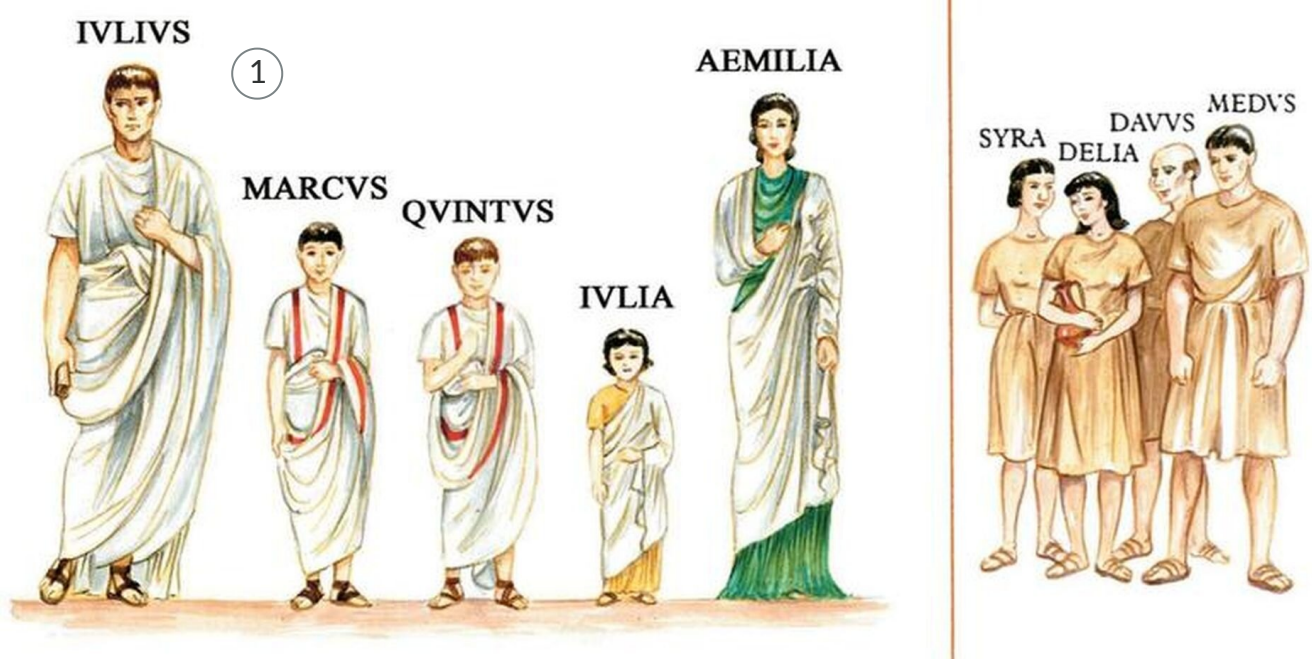
Ćwiczenie 7

Jak inaczej nazywano legendarną założycielkę Kartaginy - Dido?

☐ Anna

☐ Elissa

☐ Dydoną

1

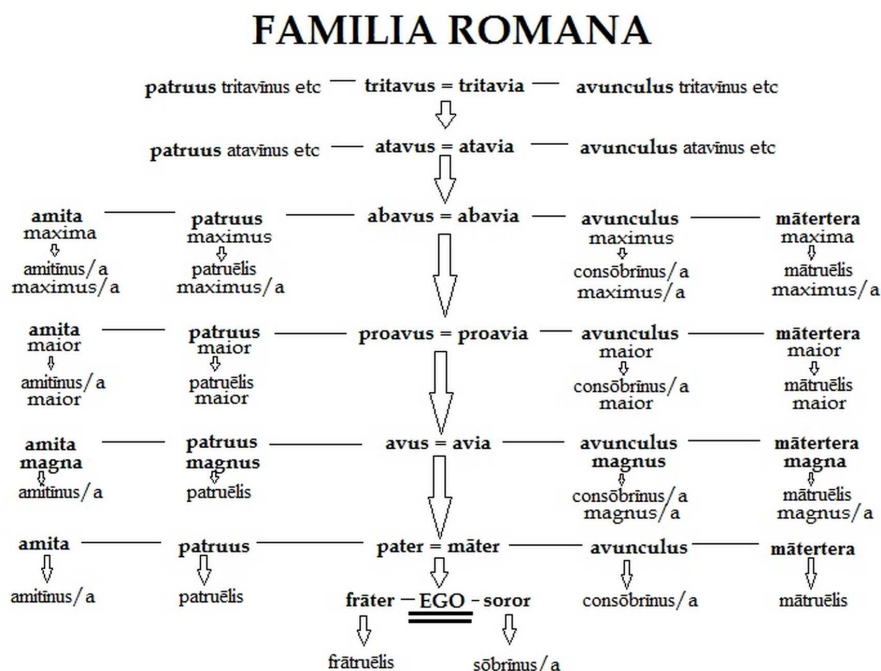
Rzymska rodzina złożona była z wszystkich spokrewnionych członków oraz służących niewolników. Wszyscy oni podlegali głowie rodziny czyli *pater familias*

Grafika przedstawiająca rzymską rodzinę, imperiromanodexaviervalderas.blogspot.com, CC BY 3.0

Polecenie 1

Narrā mihi dē familiā tuā!

Zerknij na poniższe drzewo genealogiczne z łacińskimi nazwami stopni pokrewieństwa. Porozmawiaj z kolegami/koleżankami o waszych rodzinach.

Drzewo genealogiczne z łacińskimi nazwami, UMK, CC BY 3.0

Skorzystaj z poniższych zwrotów:

Quid est nōmen patrī/frātrī/avunculō/avō tuō? → Patrī meō nōmen est.

Quid est nomen mātrī/sorōrī/aviae/māterterae tuae. → Matrī meae nōmen est.

Frātribus/sorōribus [si multōs habes] meīs nōmina sunt:

Quis est pater/frāter tuus?

Quae est māter/soror/avia tua?

Māter mātris meae est Māter patris meī est...

Pater patris meī est... Pater mātris meae est...

Frātres/sorōrēs parentium meōrum sunt....

Frātrēs meī / sorōrēs meae sunt...

Nullum fratrem / nullam sorōrem habeō.

Quī sunt parentēs vestrī? → Parentēs nostrī/meī sunt...

Napisz kilka zdań o swojej rodzinie i zapisz je.

Słowniki

Słownik pojęć

Dido

Dydona (także Elissa) – legendarna założycielka Kartaginy. Miała zbiec z Tyru po tym, jak jej brat Pigmalion rozkazał zabić jej męża Acharbasa. Miała także siostrę Annę.

Sestertius

sesterc, moneta rzymska. W czasach republiki bita ze srebra, miała równowartość $\frac{1}{4}$ denara czyli 2,5 asa (1 denar = 4 sestercje = 10 asów); moneta tego typu była bardzo popularna, można ją przyrównać do ćwierćdolarówki w systemie monetarnym USA.

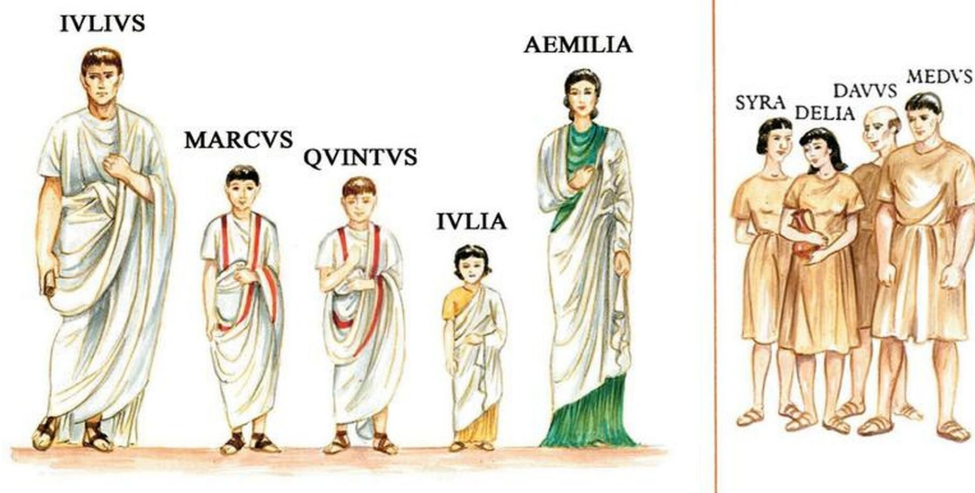
Anafora

w gramatyce: powtórzenie tego samego słowa (lub jakiegoś elementu wypowiedzi) w toku wypowiedzi lub odniesienie się do niego przy użyciu odpowiedniego zaimka, np:
Wczoraj spotkałem Marka, pogadałem z nim chwilę. Nie uwierzysz, co on o tobie wygaduje!

Słownik łacińsko-polski

Źródło: online skills, licencja: CC BY 3.0.

Galeria dzieł sztuki

Grafika przedstawiająca rzymską rodzinę, imperioromanodexaviervalderas.blogspot.com, CC BY 3.0

Bibliografia

Miraglia L., *Fabulae Syrae*, Focus Publishing/R Pullins & Colorado, 2011.

Ørberg H., *Lingua Latina per se illustrata. Pars I: Familia Romana*, Grenaa 2003.

Wkarjak J., *Gramatyka opisowa języka łacińskiego*, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 2013.